Anul I. Nr. 1

Decemvrie 1950

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

Ad me currendum est
in omni judicio
(De Imitatione Christi.
Lib. III. Cap. 46)

MINUNATUL SCHIMB

Păstorii auziseră pe îngeri lăudând venirea lui Hristos în trup și alergând au aflat mielul cel neprihănit, s'au închinat și au preamărit. Magii zăriseră steaua și pe raza luminii ei mergând au ajuns pe cel neajuns; și bucurându-se s'au întors în Babilon, ca să plinească profeția.

Profețiile se adeveriseră. Taina cea din veac se arăta acum oamenilor. Fiul lui Dumnezeu se făcuse fiu al Fecioarei. Ceeace nu știuse de nuntă, se făcuse maică Luminii cei neînserate; haină celor goi de îndrăznire; bunăvoința lui Dumnezeu către cei muritori și îndrăznirea celor muritori către Dumnezeu. Domnul veacurilor, împăratul cel fără de ani venise la cei ce se rupseseră de Har, ca rupând acum el zapisul, să-i facă părtași moștenirii.

În mersul istoriei se statornicește marele hotar: Dumnezeu aleargă în ajutorul creaturii și se face cu ea una. Și istoria cea nouă începe. Prin „schimbul cel minunat" omul primește grația de a ajunge fiu al lui Dumnezeu. Sărbătoarea întrupării — sărbătoarea marelui schimb — este sărbătoarea demnității omenești.

În aceste vremi, în care omul este amenințat să fie cu brutalitate despuiat de veșmântul Harului, se cuvine să purtăm, cu mai tare hotărîre în lumina soarelui adevărul marelui schimb. Și să nu dăm uitării datoria ce decurge pentru noi din îndurarea bunătății lui Dumnezeu.

ÎNDREPTAR

CUVÂNT DE LĂMURIRE

Foaia aceasta, scrisă pentru Românii din exil, vrea să fie un indicator de drum la răscrucile vieții moderne.

Drumul acesta nu va fi drumul judecății noastre, a celor de aci. În îndemnul, în rugarea, ori în certarea noastră, nu rațiunea noastră va fi stâlpul de foc menit să arate calea. Noi nu vom judeca. Ci vom ține scaun de judecată. Ideile și faptele aci prezentate nu vor fi raportate la istețimea rațiunii noastre, - instrument de judecată și unitate de măsură, totodată; adecă judecător și lege; ci vor fi raportate la o ordine obiectivă: ordinea creației și revelației lui Dumnezeu. Această ordine — și obiectivă și firească — stă închisă — cu tot ce a fost și cu tot ceea ce e posibil să fie în viitor — în învățătura lui Hristos. Ordinea aceasta a lui Dumnezeu, neavând în ea nimic subiectiv, ci fiind pentru totdeauna hotărîtă de voia Lui, constitue un îndreptar sigur pentru vieața noastră. Vom căuta, deci, să raportăm tot ce se întâmplă — gând și faptă — la ordinea obiectivă și firească a cum trebue să se întâmple lucrurile, pentru a putea apoi spune dacă ceea ce se întâmplă este bun, sau rău. Vom căuta, așadar, să confruntăm, și să constatăm coincidențe și abateri dela ordinea cea firească, așa cum a fost ea mai întâiu indicată, apoi legiuită în Biserica lui Hristos. Și așa vom avea îndreptarul vieții noastre. Căci toți cei ce stăm în jurul acestei publicații de exil, suntem încredințați că așezarea României viitoare, va trebui făcută pe temelia învățăturii lui Hristos. Aci este adevărul; aci calea; aci întreagă vieața noastră.

În numele credinței noastre creștine, toți cei grupați aci mărturisim că nu vom face casă bună cu aceia care propagă concepții de vieață și programe etice opuse creștinismului; și că vom sprijini pe toți cei care își zidesc efortul lor de înnoire pe adevărul lui Hristos.

Trimițând salutul nostru frățesc publicațiilor românești din exil, care ne sunt prieteni de drum, deschidem coloanele Îndreptarului tuturor Românilor — romano-catolici, ortodocși, ori ortodocși uniți cu Roma —, care simțind în ei chemarea de a fi pe această cale de folos fraților lor, vor să urce la catedră. Celce vrea să vorbească, însă, aci, va trebui să-și ucidă întrînsul ura; să-și desbrace, de departe, haina orgoliului; să-și lase acasă orice interes personal. Căci vremile pretind dela noi eroism și jertfă. Să ne plecăm, umili, urechea la glasul vremilor.

Și să ne dovedim a fi pe potriva lor.

ÎNDREPTAR

IN PREZIUA MARILOR DECIZII

DESPRE PACE, DESPRE RĂZBOIU ȘI DESPRE LIBERTATE

de

GEORGE RACOVEANU

Așadar, între pace cu orice preț și libertate, cardinalul Iosef Frings arhiepiscopul Coloniei s'a pronunțat pentru libertate. Alegerea aceasta a stârnit oarecare senzație, de vreme ce ziarele care au inregistrat știrea s'au văzut nevoite să revină cu precizarea că Eminența Sa Cardinalul Frings confirmă cele declarate.

Nedumerirea provocată de o astfel de declarație venită din partea unui înalt reprezentant al Bisericii lui Hristos este, oarecum, explicabilă. Căci deși omenirea, sătulă de teroare, nu-și dorește acum altceva, mai cu ardoare, decât libertatea, totuși puternica recrudescență a religiozității creștine din zilele noastre pune conștiințelor — astăzi, ca de-atâtea mii de ori dela Predica de pe Munte încoace — întrebarea: pot sta împreună binevestirea păcii cu groaza războiului, fără de care libertatea pare a nu mai putea fi păstrată? În căutarea răspunsului la această cumplită întrebare se comit, deobiceiu, grave erori de metodă.

Se aduc, împreună, dovezi din Vechiul și din Noul Testament, fără respectarea granițelor valabilității legii vechi pentru oamenii legii celei nouă; se uită că nu mai suntem subt Lege, ci subt Har (Romani, VI-14).

Se invocă, cu egală valabilitate de dreptar pentru acțiunile noastre, fapte ale lui Hristos și porunci ale lui pentru noi, scoase, toate, din Evanghelie, uitându-se, cu totul, deosebirea de condiție dintre Hristos și noi. Căci cel ce-și îngăduia să pună mâna pe biciu spre a pedepsi, își mai îngăduise și alte lucruri: făcuse cerul și pământul, luase trup de rob și se așezase printre oameni; iară după răstignire binevoise să învieze din morți, precum făgăduise. Obrăsnicia omului de a se așeza lângă Dumnezeu, pe Tron, și a parodia gesturi dumnezeești, judecând subt specie aeternitatis, a fost, dealtfel, prevenită de Mântuitorul prin răspunsul pe care el îl dă celor ce voiau să omoare cu pietre pe femeea păcătoasă: începutul să-l facă cel ce este fără de păcat. Adecă... nici un om!

Se uită că Evanghelia e puțin sensibilă la ceea ce noi numim dreptul nostru: de vrea cineva să se judece cu tine ca să-ți ia haina, dă-i lui și mantaua (Mat. V-40). Sau, dacă un nebun te silește să mergi cu el o milă de cale, mergi cu el două mile. (Mat. V-41). Evanghelia nu cunoaște — vai! — nici măcar legitima apărare; ea poruncește: nu vă împotriviți răului (Mat. V-39). (Se înțelege că nu de violența spirituală e aci vorba; de fermitatea atitudinei, de violența de limbaj. Pentru aceasta există porunci precise: mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelungărăbdarea și cu învățătura. (Timotei, IV-3). IV-3).

Porunca aceasta, a non-rezistenței (mi antistinai to poniro) l-a zăpăcit pe Tolstoi. Cu ea — mai înțelept — Mahatma Gandhi, admirator al lui Tolstoi, a știut să taie drum spre libertate poporului indian.

Acestea ar fi „citatele", care nu mai pot fi pasibile de „interpretare". Se 'nțelege că pentru permiterea uciderii de om nu mai e loc în Evanghelie.

Recurgerea la citate din Evanghelie pentru rezolvarea problemei războiului nu duce la nimic. În Noul Testament războiul este menționat printre relele dela sfârșitul lumii (Mat. XXIV-6; Marc. XIII-7; Luca XXI-10; Apoc. VI-4). Atât. Se uită atât de ușor, că adevărul Evangheliei este absolut. Evanghelia nu învață cum să furi „mai creștinește"; cum să curvești „mai creștinește"; cum să omori „mai creștinește"?. Nu la Evanghelia păcii trebue să alergăm, deci, pentru aflarea justificării, ori a regulelor de purtat războiul. Că nu le vom găsi. Evanghelia conține poruncile desăvârșirii: fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este. (Mat. V-48). Sunt aceste porunci absurde? Doctrina bisericii și istoria răspund: nu! Acela care, într'adevăr, s'a îmbrăcat cu Hristos (Rom. XIII-14); acela care poate spune: mie, a trăi este Hristos (Filip. I-21); acela a căruia întreagă activitate -gânduri, dorințe, acțiuni- își are rădăcinile adânc înfipte în chemarea lui Hristos; acela care -prin credință lucrătoare și prin Har- se identifică într'atâta cu Hristos arhetipul desăvârșirii, prin care, împreună cu care și în care omul poate ajunge la unirea cu Dumnezeu; acela a izbutit. Acela se poate chema fiu al Tatălui ceresc; fiu prin Har, fiu adoptiv, precum Hristos fiu prin natură, fiu propriu (ipse filius et nos filii, ille proprius, nos adoptivi). Viața aceasta în Hristos, viață care depășește proporțiile naturii noastre; care nesocotește drepturile și înfruntă energiile ei și care nu e reclamată de nevoile ei; a cunoscut-o, de atâtea ori, istoria. E lung

continuarea în pag. 3

CRIZA DE ELITE

de

OCTAVIAN BÂRLEA

„Hominem, Domine, non habemus!" — scria vicarul Năsăudului, Ioan Para, în epistola din 1791 adresată episcopului unit Dărăbant din Oradea, definind, astfel, tragedia Românilor transilvăneni din acel timp. Se crease, adecă, prin preoții culți de atunci (mulți dintre protopopi studiaseră la Viena, Tirnavia, Agra, etc.), o mișcare de emancipare națională; se ajunsese la frățească înțelegere cu clerul ortodox, pentru o acțiune unitară; întreaga provincie era pregătită să pășească într'o singură cadență pentru atingerea nobilului scop; lipsea însă conducerea care să marcheze tactul.

Iată că ritmul istoriei ne-a adus într'o situație similară cu cea zugrăvită — acum un secol și jumătate — de vicarul Para. Căci dacă opresiunea comunistă e tragedia de azi a României, lipsa de elite amenință să fie tragedia de mâine a ei. Massele poporului, reprezentând un mare capital de forță, le avem și mâine. Dar această forță are nevoe de dreaptă conducere. Cum ne prezentăm noi, azi, în acest sector? Ajunge să aruncăm o privire în jur, la emigranții din țările vecine nouă, spre a ne da seama că suntem între cei săraci. Noi n'am avut în emigranță massă de intelectuali și n'am putut înființa universități cum au făcut Balticii la Pineberg și Ucrainienii la München. Oamenii noștri de superioară pregătire și suflet mare au rămas, aproape toți, în țară. Ne mângâiem cu puținii intelectuali rămași, sau scăpați peste hotare, risipiți acum în toate țările pământului. (E adevărat, în câteva domenii de activitate spirituală avem chiar pe corifei). La aceștia se adaugă câteva zeci de studenți, împrăștiați pe la diferitele universități din Vestul Europei. Acesta este tot tezaurul nostru! Mult prea puțin pentru o națiune ca a noastră și pentru organizarea unui stat modern.

Ce e de făcut? Ce cale ne rămâne deschisă? Una singură: adâncirea în studiu și în trăire superioară ca, dacă numărul intelectualilor nu e mare, să sporească cel puțin calitatea. La o diplomă, în țară ori în străinătate, am ajuns mulți dintre noi. Diploma, însă, nu e un indiciu că putem să umblăm pe culmile științei; diploma e un indiciu, foarte relativ, de capacitate. Ca să putem ține pas cu timpul, ca să putem fi — mâine — utili, trebue să muncim neîntrerupt. Căci nu e nimic mai apăsător decât să vezi pe cineva „ex plenitudine ignorantiae" dând soluție la orice problemă.

Acumularea științei nu e, însă, deajuns pentru a te numi, într'adevăr, intelectual. Cunoștințele — chiar sistematizate — sunt instrumente utile, însă ele trebue să stea în serviciul valorilor lăuntrice. Cui îi lipsesc acestea nu poate fi numit, pe drept cuvânt, intelectual, chiar dacă mintea i-ar fi fântână de știință.

Vieața intelectualului e stăpânită, neîncetat, de spiritul de jertfă. Intelectualul nu-și mai aparține sieși. Pe el îl caracterizează — cum spune Ortega Y Gasset — „necesitatea lăuntrică de a-și ațînti privirea spre o normă superioară, obiectivă, în serviciul căreea se pune, de bună voie". Pentru Gasset, omul ales se deosebește de omul de rând tocmai prin aceea că primul e exigent cu el însuși, pe când al doilea e mulțumit cu ceea ce este. Omul de elită se recunoaște din exigențele față de el însuși; din obligații, nu din drepturi.

Timpul acesta de exil să fie pentru noi toți timp de confruntare; de severă revizuire a conștiinței. Chiar dacă am muncit pân 'acum, gândindu-ne la ce așteaptă Nea-

continuarea în pag. 2

RUGĂCIUNE

Ca 'ntr'un codru 'ncins de flacări,
un haiduc olog,
cu gîndul în genunchi, eu Te rog și Te rog:
dă-i, Doamne, putere și-uriașă răbdare
neamului meu călcat în picioare! ...

Și credință mai tare ca munții, Tu dă-i,
pe rînd să-i alunge cu ea pe călăi ...
Trimite-i, în visuri, vedenii și semne,
la crîncene lupte mereu să-l îndemne,
că dacă Tu-l uiți și de-acum înainte,
cin' și-o mai aduce de Tine aminte,
pe-aceste pămînturi de jaf și de jale,
și de-ascunsele Tale puneri la cale!?

Ce ochi vor rămîne, lăcrimînd să desmierde,
ogoarele negre și întinderea verde,
și tot ce din mila cea făr' de hotare,
ne-ai dat pe aceste meleaguri, sub soare !?

Ostașilor schilavi pentru cruce și țară,
dă-le amurguri și-adormire ușoară,
iar pe cei vrednici, ce dîrji vor rămîne,
pentru bătăliile uriașe de mîne,
coboară suflarea-Ți nevăzută porumbă
peste gîndul de cremene, peste pita lor
grumbă! ...

Mălaiul cel acru fă-li-l tuturor dulce
și dă-le-așternuturi, unde sdroaba să-și culce;
dă bietelor văduve, lungi, spornice zile
și scapă-le pruncii și pe copile,
străfulgeră brațele de străini, ce mișele
se năpustesc tîlhărește spre ele! ...

Apără-i, Doamne, și-ocrotește-i toți
de hoardele strîmbe, de capcîni și de hoți
și de noulí ciocoi
ce se ivesc ca lingoarea 'ntre noi! ...

Pe-ai mei fă-i să ducă spre culmi înstelate
neclintita încredere în ascunsa-Ți dreptate;
tărie făr' de margini dă Tu brațelor lor,
dincolo de munci fără preget și spor;
fă verde și veșnică străvechea lor urmă
în glia aceasta ce de veacuri o scurmă
și unde se sbat, cum mereu s'au sbătut
dela-al pămîntului nepătruns început ...

Nu vezi Tu cum țara sălbatec ni-o calcă,
prăpădul ce arde sub copita muscalcă?
Ducu-ne pita și cenușa din vatră:
muscalul ne huidue, calmucul ne latră ...

Ah, Doamne, îndură-te de țară și noi
și cu foc și pucioasă i-aruncă 'nnapoi
în stepele oarbe, de unde-au plecat
să spurce pămîntul, în lung și în lat! ...

Mor cei mai drepți dintre-ai noștri'n cătuși,
smulși sunt, și'n temnițe ca vitele duși,
cei mai falnici și cei mai voinici
dintre pietroșii flăcăi de pe-aici ...

Eu, rob al cuvîntului, ce doar pulbere sînt,
mă rog pentru ei, cu fruntea'n pămînt:
nețărmuritul auz Ți-l apleacă
Spre vorba-mi nătîngă, spre ruga-mi săracă! ...

Mă 'ntreb, ca 'ntr'o lungă, cumplită poveste:
au, Doamne, greșala care ne este?
Fărădelege neiertată e oare
să-ți aperi dîrz vatra și locul sub soare?
Din zorii pămîntului și până acuși,
pus-am noi neamuri străine 'n cătuși?
Ucisu-le-am oamenii sub poverile muncii?
Smulsu-le-am străinelor, flăcăii și pruncii?
Căutatu-și-a neamul pe-ai lui undeva
peste unde-și scrie graiul granița? ...

Ca de pe creste de valah Ararat,
aș vrea să-ți cînt cu glasul trăgănat,
o amarnică doină înaripată,
spre tronu-Ți de taine să se abată,
să sune și să crească, mereu și mereu:
psalm furtunatic al neamului meu,
din al cărui străfund, ca din ochi de potop,
cu pieptul în flacări, fremătînd mă desgrop,
cântând să-i vestesc, în lungi stihuri amare,
robia și durerile-i făr'de hotare ...

Cu fruntea'n țărînă, lin, șoaptă de șoaptă,
toată suflarea-mi spre Tine se 'ndreaptă:
dă-i, Doamne Tu, mană, drum slobod și spor,
neamului meu îndelungrăbdător;
dă-i brațe, genunchi și inimă tare
și fă-mi-l să salte, ca de-oțel, în picioare:
milioane de Lazări în năvalnic șuvoi,
smulși tainic din ceața și noaptea de-apoi ..

Fă-i ca de-acuma, în trudă fierbinte,
cucernici să-și aducă de Tine aminte;
cu brațele aspre, ce va fi să desfereci
schituri să-Ți înalțe și mărețe biserici,
și'n țara lor verde, ca o gură de rai,
pe Tine să le aibă căpetenie și Crai ...

Iar Roma să se uite uimită 'nnapoi,
cu ochi ca doi sori uriași, către noi,
ca peste-un neam, care' nvie din morți,
smerit și statornic, l'ale soarelui porți ...

ARON COTRUȘ

CRIZA DE ELITE

mul dela noi — dela privilegiul libertății noastre — nu vom putea niciodată spune că ne-am ostenit prea mult. Căci în proporție cu lipsurile de acasă, cresc și obligațiile noastre.

Deci: cine-i sfânt, să se mai sfințească; și cine-i intelectual, să se mai desăvârșească. Căci numai așa putem nutri speranța că Neamul, văzându-ne pregătiți în ora critică, va exclama cu bucurie: Domine, homines habemus!

OCTAVIAN BÂRLEA

GLOSSARIUM

FII SUFLETEȘTI

Omul este creator numai în ordinea vieții speciei; el zămislește și naște prunci, care sunt ai lui, firește, dar care înainte de toate sunt ai speciei, căci sunt aidoma tuturor pruncilor din lume. Creația în ordinea vieții, dar în afară de specie, e monstruoasă; un prunc se poate naște, bunăoară, cu cap de vițel, dar niciun părinte nu se va lăuda cu un asemenea blestem. Și nici măcar în această creație monstruoasă nu intervine puterea creatoare individuată a omului. Vreau să spun că, zămislind și născând copii, fie normali, fie monstruoși, omul rămâne tot „în general", în ordinea speciei.

Individual, omul nu poate fi creator pe planul vieții; el poate crea, cel mult, pe planul spiritului; poate crea o operă de artă; care durează, desigur, mai mult decât o viață umană, dar care nu e vie; este o valoare, nu o viață. Setea de o creație a lor proprie pe care o au anumiți oameni nu-și găsește îndestulare decât în ordinea spiritului. Un geniu poate fi creatorul unei opere de artă pe care nimeni altul nu ar putea-o zămisli, chiar dacă ar poseda un geniu mai mare decât al lui; chiar dacă ar avea mijloace însutite la dispoziție.

Evident, se poate vorbi de oamenii care-și fac din viața lor propria lor operă de artă; sau, pe alt plan, care-și autentifică viața, trăind-o existențial, scoțând-o din „general", etc. Dar aici nu intervine creația; asemenea oameni transformă, prelucrează, transfigurează, valorifică o viață care le-a fost dată. Fie că iau cunoștință de ea în chip existențial, și o autentifică; fie că îi sporesc, până la limitele ultime, posibilitățile de experiență, și realizează aventura, sau biografia, — meritul lor este în primul rând de ordin tehnic: ei au știut să-și realizeze destinul, adecă să transforme, după formula bine cunoscută, un bloc de piatră inform într'o statue.

Și cu toate acestea, nostalgia cea mai profundă a omului este de a crea individual în ordinea vieții. Este, poate, dorința obscură de a se asemăna lui Dumnezeu; dar în orice caz, este o dorință reală, pe care nimic nu o poate desrădăcina din inima lui. Toată dialectica Erosului — ca și toate ereziile născute din pervertirea acestei dialectice — își găsește punctul de sprijin în setea omului de a crea, ca individ, ca el însuși, în ordinea vieții.

Miracolul acesta îl realizează într'adevăr Erosul, dar numai când depășește nivelul biologic și activează în ordinea spiritului.

Este, am putea spune, un act de creație vie în ordinea spiritului. Așa cum știm că a creat, bunăoară, Sf. Pavel. „Lui Tit, adevăratul meu fiu, din credința noastră a amândorora ..." (Epistola către Tit, I, 4). „Te rog pe tine pentru copilul meu, pe care l-am născut fiind în lanțuri; te rog pentru Onisim ..." (Ep. către Filimon, 10). Tit, ca și Onisim, sunt „copiii" Apostolului Pavel, zămisliți și născuți de el din credința amândorora. Convertirea la creștinism, regenerarea totală a făpturii umane prin botezul Duhului Sfânt și cuminecătura cu trupul și sângele Mântuitorului — este asimilată de Apostol unei noi nașteri. Evident, toată simbolica arhaică a regenerării spirituale era formulată în termeni nupțiali și de naștere; toate societățile secrete de inițiere și toate misterele vorbeau de o „nouă naștere". Dar această nouă naștere avea loc sub semnul „generalului"; inițiatul era regenerat printr'o seamă de rituri, experiențe și formule, care nu-l priveau direct; care fuseseră înainte de el și continuau după el; neofitul era, de bună seamă, pregătit de un sacerdot înainte de inițiere, dar accentul nu cădea pe această pregătire catehetică, ci pe ritul inițierii; între neofit și sacerdot nu se durau raporturi familiare; sacerdotul se afla acolo ca un funcționar, sau ca un profesor; misiunea lui era să examineze, să se informeze; nu să convertească. Cei care veneau la el erau deja convinși de necesitatea de a se regenera; și regenerarea nu se făcea prin convertirea neofitului de către sacerdot; ci prin inițiere, adecă prin eficiența ritului.

Cu totul altul este cazul creștinismului propovăduit de Apostolul Pavel. Accentul cade aici pe convertire; botezul are loc după ce în sufletul catehetului a germinat credința. Regenerarea e împlinită, desigur, prin taina botezului, adecă, printr'un rit; dar convertirea precede botezul, și această convertire este un act de creație spirituală, făcut posibil prin nunta celor două credințe, care, și ea precede nunta mistică între sufletul credinciosului, și al Mântuitorului.

Apostolul Pavel se poate lăuda într'adevăr că naște în chip mistic fii sufletești. Copiii lui sunt născuți de el, prin munca lui, prin credința lui; și-i poate numi „copii" pentrucă sunt născuți din nou, sunt regenerați total, sunt „oameni noi". Nașterea aceasta e de ordin mistic, pentrucă nu se referă la o creație morfologică, ci la una spirituală. Dar nu e mai puțin o naștere, o creație vie.

Asemenea creații vii în ordinea spiritului realizează paradoxul de a crea în același timp în viață și în eternitate. Fiii sufletești ai Sfântului Pavel sunt vii și cât sunt în viață, participă la durată; dar moartea lor trupească nu le anulează existența; fiind în același timp creați în ordinea spiritului, ei continuă să existe în eternitate.

Numai o asemenea creație îndestulează nostalgia omului de a fi creator în ordinea vieții și totodată în eternitate; de a fi creator ca individ și a crea totuși viu. Niciunui părinte (creator în ordinea generală a vieții, în limitele speciei) și niciunui artist (creator individual în ordinea spiritului, dar creator de valori, nu de viață) nu-i este dat a cunoaște fericirea Apostolului Pavel. Numai sfinții au acest privilegiu de a putea crea smulgându-se determinismului speciei și ieșind din „general"; de a crea fii vii, deși în ordinea spiritului; adecă, de a-i vedea bucurându-se de viață, de libertate, trăind în durată, și a ști totodată că ei, întru cât sunt creați, adecă sunt „fii sufletești", vor trăi în eternitate. Numai sfinților li se îngădue această fericire de a putea crea în același timp în viață și în eternitate. Într'un anumit sens, numai ei au urmași - alături de Adam.

Mircea Eliade

A apărut:

SEVER POP: LA DIALECTOLOGIE. Aperçu historique et méthodes d'enquêtes linguistique.
Imprimerie J. Duculot Gembloux. 2 vol. 1334 pagini. Prețul celor 2 volume: 1000 fr. belg. Chez l'auteur, Louvain 185 Avenue des Alliés.

Puterea uriașe de muncă a d-lui Sever Pop, autorul principal al Atlasului Limbii Române, editat de regretatul Sextil Pușcariu, nu a fost frântă nici în anii grei de pribegie, după cum dovedește noua sa lucrare, apărută în limba franceză, sub patronajul Comitetului International Permanent al Linguiștilor, cu sprijin material dela UNESCO.

Fostul profesor al Universității din București, de prezent profesor-oaspe la Universitatea Catolică din Louvain, prezentându-ne o sinteză de mari proporții asupra metodelor linguistice de anchetă, ne oferă completarea teoretică a unei științe, în care s'a dovedit a fi o autoritate necontestată.

Ne bucură mult apariția acestei lucrări, fiindcă, în afară de valoarea de specialitate pe care o are, ea mai reprezintă și o dovadă impresionantă a puterii românești de creație, ce răscumpără, pe un plan superior, multe din deficiențele de care suferă emigrația noastră. Suntem fericiți să putem constata că, tocmai acum, în aceste clipe de sguduitoare tragedie națională, când era mai mare nevoe, prezența noastră spornică în spiritualitatea lumii se afirmă viguros printr'o lucrare de asemenea proporții.

C. S.

LIMITANEA

se intitulează studiul arheologului român DINU ADAMEȘTEANU, apărut în revista Archeologia Classica, Roma, Vol. II, fasc. I, pp. 73-81.

Plecând dela contribuția pe care fotografia aeriană a adus-o, în vremea din urmă, în rezolvarea problemelor arheologice, distinsul nostru compatriot face precisiuni prețioase asupra concluziilor la care ajunge arheologul A. Radnoti.

PSALMUL 50

Dumnezeule, milostiv fii mie,
după îndurarea ta,
și după bogăția milelor tale
șterge făr'delegea mea.

Spală-mă, de tot, de vina mea
și tina păcatului meu curățește-o,
că fărădelegea eu mi-o recunosc,
și păcatul meu înaintea ochilor îl am pururea.

Am păcătuit tocmai împotriva ta,
și ce e rău după socotința ta, am făptuit;
ca să te dovedești drept în hotărîrea ta,
fără pată în judecata ta.

Că iată, în vină m'am născut
și în păcat m'a conceput muma.

Că iată, curăția inimii o iubești
și lăuntrul meu îl deprinzi cu înțelepciunea.

Stropește-mă cu isop și voiu fi curat;
spală-mă și voiu fi mai alb ca neaua.

Fă-mă să aud cuvânt de bucurie și de veselie,
ca oasele pe care le-ai zdrobit să salte.

Întoarce-ți fața dela păcatele mele,
și toate vinile mele iartă-le.

Inimă curată zidește-mi Dumnezeule,
și pune, iar, în mine spiritul tăriei.

Nu mă alunga dela fața ta,
și spiritul tău cel sfânt nu mi-l lua.

Redă-mi bucuria mântuirii tale,
și cu spirit generos mă întărește.

Arăta-voiu rătăciților căile tale,
și păcătoșii vor reveni la tine.

Ridică-mi osânda vărsării de sânge,
Doamne, Dumnezeule, al meu mântuitor;
ca să salte limba mea de dreptatea ta.

Deschide-mi, Doamne, buzele
și gura mea va vesti lauda ta.

Că nu te bucuri de jertfă,
și ardere-de-tot de ți-aș aduce, n'ai primi-o;
jertfa mea, Doamne: spiritul înfrânt;
inima umilită și zdrobită, Dumnezeule,
tu n'o treci cu vederea.

Revarsă-ți, Doamne, bunătatea ta peste Sion,
ca să reconstruești zidurile Ierusalimului.

Primi-vei, atunci, îndreptățite jertfe,
ofrande și arderi-de-tot;
aduce-vor, atuncea, pe altarul tău vițel.

(Traducere de Octavian Bârlea și George Racoveanu, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

TIPĂRITURI ROMÂNEȘTI ÎN EXIL:

NANDRIȘ, MARIA MABEL:

Painted Churches in Bucovina: Voroneț and Sucevița. (Geographical Magazine, April 1945, pp. 573—583).

The Inn translated from Roumanian of M. Sadoveanu. (The Slavonic and East European Review. Vol. XXV, No. 63, April 1947).

The Wind translated from Roumanian of M. Sadoveanu. (The Slavonic and East European Review. Vol. XXV, No. 63, April 1947).

The Mystery translated from Roumanian of I. Al. Brătescu-Voinești. (The Slavonic and East European Review, Vol. XXXIII, No.7 1950).

NANDRIȘ, GRIGORE:

Colloquial Roumanian, grammar, exercises, reader, vocabulary. Kegan Paul, Trench, Trubner & Co. 1945. XIX + 340 pp. In - 8°.

The Beginnings of the Slavonic culture in the Roumanian countries. (The Slavonic and East European Review, Vol. XXIII, 1945, pp. 160—171.)

Bessarabian Place Names, — o recenzie critică a studiului lui M. V. Sergievski: Toponimia Besarabii i iego svidetelstvo zaselenia teritorii — Izvestia Akad. Nauk. SSRS, T. I. vyp. 4. Otd. lit. i. iaz. 1946. (The Slavonic and East Europ. Review. Vol. XXVI, No. 67. 1948. pp. 607—609).

Icons on Glass (Geographical Magazine, Jan. 1945).

Old and New Paths in Slavonic Philology. (The Slavonic and East European Review, Vol. XXVIII, No. 70. 1949. pp. 84—104).

1848 and Roumanian Unification. (Extras din "The Slavonic and East European Review. 1948. pp. 390—421). Sub semnătura CARPATHINUS.

A apărut:

RÂNDUIALĂ CREȘTINEASCĂ

ce cuprinde în sine: Sfintele Liturghii, Sfintele Taine, Ierurgiile, Laude lui Dumnezeu, Preacuratei, Îngerilor și Sfinților, precum și Rugăciuni la toată trebuința. Acum în acest chip întocmită, spre folosința întregului cler și popor român din pribegie.

Tipar în două colori. Împodobită cu gravuri în lemn. Legată frumos în pânză. Se poate procura dela:
Octavian Bârlea, (16) Kronberg/Ts., Gartenstraße 1, Deutschland, US-Zone.

Clișeul din pagina I:

VESTIREA PĂSTORILOR, miniatură din **EVANGHELIAR,** secol. X. Wolfenbüttel, Herzog-August-Bibliothek, 16. I. Aug. fol.

TEMEIUL NĂDEJDII NOASTRE

Trăim una din epocile cele mai frământate, mai pline de nelinişte şi mai dramatice ale omenirii. Pe teren politic, tensiunea între formidabile forţe antagoniste nu a fost niciodată mai încordată ca astăzi; pe teren social şi economic, condiţiile de vieaţă ale unei mari părţi a omenirii oferă un spectacol aşa de dureros cum nu-şi găseşte asemănare nici chiar în vremile sclaviei; pe teren moral, înclinarea omului de a înfăptui tot ce e în el mai josnic şi mai de temut, nu şi-a găsit niciodată, o mai înspăimântătoare uşurinţă de realizare; iar în suflete, preocuparea pentru ziua de mâine, îngrijorarea mistuitoare atât pentru soarta individuală cât şi pentru soarta lumii întregi, nu a stăpânit niciodată într'o mai mare măsură. Avem toţi convingerea că omenirea se găseşte acum într'adevăr la o răscruce, că frământările prin care trecem şi prefacerile pe care le aşteptăm trebue să fie, de data asta, hotărîtoare. De aceea urmărim cu înfrigurare desfăşurarea evenimentelor actuale, cercând să desluşim în ele semnul sigur al unei lămuriri şi al unui început de nădejde.

Dar, căutând să ne orientăm numai după "mersul evenimentelor", speranţe şi desiluzii se alternează în sufletele noastre; suntem hărţuiţi între nădejde şi disperare; concepem nădejdi fără temeiu şi ne lăsăm stăpâniţi de teamă, cu aceeaşi necontrolată uşurătate. Sentimentele şi ideile noastre în legătură cu soarta omenirii nu sunt, în acest chip, decât reflexul superficial al alternativelor jocului politic actual.....

De ce legăm noi nădejdile şi temerile noastre de succesele, sau de eşecurile unei anumite activităţi politice? Relele de care suferim nu depind numai de condiţiile sociale în care trăim, de greşelile politice, sau de neînţelegerile dintre naţiuni. Fără îndoială, toate acestea creează şi menţin situaţii intolerabile. Dar adevărata cauză a răului e mult mai adâncă... Activitatea politică se reduce de multe ori la o simplă încercare de compromis între diferitele egoisme colective în contrast şi lasă nevindecate răni adânci de care depind, în definitiv, durerile, neliniştea şi nemulţumirile noastre.

Speranţele noastre într'o soartă mai bună a omenirii şi într'o lume mai cinstit aşezată au o altă bază. Dragostea pe care Dumnezeu o poartă lumii, rezervele spirituale alimentate de această dragoste, convingerea că, orice s'ar întâmpla, vieaţa noastră e mereu în mâinile Lui, — acesta e temeiul neclintit al nădejdii noastre. Singurul care ne poate mântui din desnădejde.

ALEXANDRU MIRCEA

ŞTIINŢA TEOLOGICĂ ÎN R.P.R.

CINCI CAPETE DE ACUZARE

Cineva, care pe 23 pagini ale revistei ORTODOXIA întinde "problema catolică" în R.P.R., aduce catolicismului, numai **pe plan cultural**, (mai este unul **politic**, altul **economic**, altul **naţional**, altul **militar**), următoarele capete de acuzare:

1. "A cultivat **spiritul obscurantist** în păturile poporului românesc, cu ajutorul nenumăratelor şcoli de fete şi de băeţi, primare şi secundare, cu internat şi externat". (Adecă, prin tinerii ieşiţi din acele şcoli, a difuzat "în păturile poporului" braşoave biblice.)

2. "În aceste şcoli, unde se găseau capele romano-catolice şi unite, se propagau credinţe şi practici religioase streine sufletului poporului românesc, **defăimând ştiinţa pozitivă**."
(Care ştiinţă pozitivă, precum se ştie, este tocmai pe potriva sufletului poporului românesc).

3. "A creat o mentalitate retrogradă, **ostilă oricărui progres**". (Aci nu aduce ... document!)

4. A înfiinţat schituri şi mănăstiri de rit răsăritean, pentru a atrage pe câţi mai mulţi din călugării şi mirenii noştri ortodocşi". (Zi bogdaproste că n'au înfiinţat bodegi şi cârciumi!).

5. "Toate acestea au fost susţinute cu tot devotamentul şi cu toată priceperea, de care ştiu să dea dovadă, de o adevărată armată de călugări şi călugăriţe". (v. ORTODOXIA, An. I, Nr. 2—3, p. 104).

Asta, dacă nu e..... agent catolic, atunci e mare.... raritate!

LA FEL CU MARELE VASILIE

În recenzia pe care o face „cuvântărilor şi lucrărilor ştiinţifice" ale "Marelui Preot" (Iustinian, patriarh n. n.) recent date în tipar, preotul **Ioan G. Coman**, titularul catedrei de Patrologie la Facultatea de Teologie din Bucureşti, după ce tămâiază, cu toată îndelunga răbdare şi meşteşugul, "personalitatea ştiinţifică", „dinamismul practic", "marea dragoste de oameni" şi „puterea de intuiţie şi de sesizare a problemelor" noului Melchisedec, ajungând la **stil**, lăudătorul scrie, ca patrolog, aşa: "E un stil de apel stăruitor şi inciziv, ca acela al **Omiliilor Sfântului Vasile cel Mare**, rostite cu ocazia secetei din anul 368. Alteori îmbracă haina parenezei sau catehezei". (Aici a uitat să-l asemene Sfântului Cyrill al Ierusalimului, ori lui Clement Alexandrinul!) (v. ORTODOXIA, An. I, Nr. 1, pp. 144—146).

PENTRU ...... NEVOIA TREBUINŢII

Recenzând "studiul Profesorului Stein din Moscova" (B. E. Stein, **Diplomaţia Vaticanului**, Moskva, 1945), preotul **L(iviu) Stan** scrie (vorba călugărului: pentru nevoia trebuinţii) acestea: "Justa interpretare a faptelor şi evenimentelor, sobrietatea stilului şi limpezimea gândului, fac ca această scriere să se recomande ca o piesă de mare utilitate pentru fiecare creştin ortodox şi ca o excelentă armă, pentru toţi luptătorii, **împotriva lagărului imperialist**". (v. ORTODOXIA, An. I, Nr. 1, p. 149).

DESTINUL UNEI REVISTE

Din spicuirile de mai sus, cetitorii noştri pot ghici nivelul ştiinţific al literaturii teologice ortodoxe în R.P.R. **"Biserica Ortodoxă Română"**, revista Sfântului Sinod — care sub conducerea arhiereului Tit Simedrea se înălţase la nivelul revistelor de specialitate apusene — se chiamă astăzi "Ortodoxia" şi este revista patriarhiei de Bucureşti. Alegerea problemelor, armătura ştiinţifică desfăşurată, stilul, ortografia şi punctuaţia, — toate sunt menite, par'că, să stârnească veselia. Preoţei de ţară, intimidaţi de prestigiul "ştiinţei pozitive"; zelatori ai "progresului" care socotesc pe Sfinţii Părinţi reprezentanţi ai "obscurantismului" prostituiază scrisul teologic prin slugărnicia de care dau dovadă. Din vechea gardă de oameni de carte, unul singur rătăcit printre agramaţi: Teodor M. Popescu. Om de talent şi de frumoasă pregătire ştiinţifică, vorbeşte şi el astăzi despre "imperialism". (La fel ca Liviu Stan!). Încolo, numai pleavă... progresistă.

G. R.

IN PREZIUA MARILOR DECIZII

catalogul acelora despre care cântările Bisericii spun că „patria şi rudenia au lăsat". Aceste „scoateri din istorie" se operează, însă, individual; popoarele rămânând, deocamdată, în istorie.

Războiul este „luptă fizică între două, ori mai multe state". Izbucnirea lui între popoare creştine este, într'un fel, semnul bancrutei trăirii în Hristos. Iată de ce Papa Benedict XV înfierează războiul izbucnit între creştini în anul 1914 ca pe un „înspăimântător măcel (horrenda carneficina), care desonorează Europa".

În momentul izbucnirii războiului între creştini, Bisericii lui Hristos nu-i mai rămâne altceva de făcut decât să asiste pe nefericiţi; să se roage, să aline suferinţa. Şi să încerece, fără odihnă, să determine pe stăpânitorii lumii la curmarea lui.

Care este doctrina Bisericii creştine cu privire la războiu? Ea se poate ghici din atitudinea Bisericii faţă de cei care se reîntorc de pe front, unde au ucis. Cea mai aspră dintre hotărîrile Bisericii cu privire la cei ce se reîntorc de pe front este hotărîrea formulată de Sfântul Vasile cel Mare (hotărîre ratificată de Sinodul VI Ecumenic). În canonul 13 se precizează că cei care au ucis pe front să fie excluşi dela comuniune vreme de 3 ani de zile-, nu ca ucigaşi, ci ca unii care sunt necuraţi cu mânile (ut qui sunt manibus non puris). În canonul 11 formulat de acelaşi sfânt (şi având aceeaşi valabilitate) aflăm hotărîrea privitoare la ucigaşul fără voe (qui involuntariam caedem fecit). Pe acesta biserica îl exclude dela sfânta comuniune 11 ani. Prinurmare: cel ce ucide în războiu e socotit mult mai puţin vinovat decât cel ce ucide fără voe...

*

În mesagiul adresat anul acesta credincioşilor Germaniei, cu prilejul celei de a 74-a zi a catolicilor, Papa Pius XII, referindu-se la nenorocirile abătute asupra tuturor Germanilor, spune că aceste nenorociri trebue puse pe seama vinovăţiilor de secole. Deaceea îi îndeamnă să-şi accepte smeriţi soarta şi-i sfătueşte să-i dea acesteea un sens creştin, privindu-o ca o ispaşă, dacă nu pentru vinovăţia proprie, celpuţin pentru vinovăţia întregului popor „şi a popoarelor streine".

Mesagiul Sfântului Părinte atinge însuşi sâmburele problemei: cauza dezastrului şi responsabilitatea noastră. Sunt atâtea dezastre care nu-şi află explicaţie decât în solidaritatea omenirii în păcat şi în responsabilitatea ce derivă din ea pentru fiecare; solidaritate pe care unii teologi o extind -fără a cădea în panteism- până la legile fizice ale cosmosului. La această solidaritate se referă Jacques Rivière când spune că două atitudini sunt posibile în faţa războiului; dar una înseamnă a nu înţelege nimic, iară alta, a înţelege totul.

Toate soluţiile vânturate de inteligenţa omenească pentru a se ajunge la „pacea eternă" s'au dovedit false, pentrucă contractuale. Pentru diminuarea răului în lume există o singură cale: trăirea în Hristos; creşterea supranaturală în Hristos: crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus. Altă soluţie, în afară de aceasta, nu există.

Dacă izbucnirea războiului între două, ori mai multe popoare creştine este, într'un fel, semnul bancrutei trăirii în Hristos -căci cum poate fi altfel numit momentul în care „din pământul pustiit şi însângerat strigă spre cer glasul sângelui de frate", cum spune Papa Pius XI (Allocutio, 13. III. 1933)-, dacă războiul între creştini este condamnat, unanim, de cei orânduiţi a fi paznici ai Învăţăturii (paznici, nu năimiţi), care este atitudinea Bisericii şi deci a neamului creştinesc în faţa năvălirii oştirilor necreştine şi anticreştine peste „moştenirea" lui Dumnezeu? Nu e aci locul să ne oprim asupra cauzelor acestor nenorociri speciale: descifrarea lor nu poate fi obţinută fără o înţelegere, mai generală, asupra răului în lume, de pildă. În situaţia dată; în faţa năvălirii duşmanilor credinţei creştine, a duşmanilor dreptăţii lui Dumnezeu şi a libertăţii, fără de care nu poate exista mântuirea sufletului, ce se cuvine să facem? Să ne plecăm? Să asistăm, resemnaţi, la alungarea lui Hristos din sufletul copiilor şi a celor care vor veni, după noi? Sau să stăm împotrivă, mărturisind adevărul lui Hristos împotriva tăgăduitorilor şi pentru acest adevăr punându-ne în joc viaţa noastră pământească?

*

Împotriva barbarilor Biserica lui Hristos are, din vechi, o cântare care vorbeşte de dăruire de „biruinţă asupra protivnicilor". Iară sfântul Augustin spune că împărăţiile zidite pe nedreptate nu sunt altceva decât mari tâlhării. (Remota justitia, quid sunt regna nisi magna latrocinia?) Ei bine, lupta pentru păstrarea ordinei adevărului şi dreptăţii lui Dumnezeu în lume, par'că ar avea mai multă îndreptăţire decât lupta tâlharilor pentru alungarea lui Dumnezeu din întocmirea lumii. Marile „tâlhării", marile împărăţii conduse de briganzi dispreţuitori de valori morale ar dori să îngenunche popoarele paşnice, fără războiu, de se poate. Briganzii aceştia vorbesc de „pace". (Adecă de predarea fără luptă.) Ei atacă popoarele pentru a le „libera". Dacă pacea instaurată de ei, după luarea în stăpânire a victimelor, ar fi „pacea eternă" de pe firma cârciumarului olandez amintit de Kant, răul n'ar fi cel mai mare dintre toate. Căci există ceva mai de preţ decât viaţa noastră pământească. Pacea lor nu e, însă, doar pacea cimitirului. Pacea lor înseamnează, fără îndoială, tăcere. Tăcere, împietrire în faţa groazei. Distrugerea oricărei urme de demnitate omenească; pângărirea aşezării vieţii creştine; descompunerea fiinţei spirituale a omului, -acestea sunt semnele „păcii" împărăţiilor care nu vor să ştie de dreptatea lui Dumnezeu. La o astfel de pace nu poate adera creştinul. Între această sinistră „pace" şi libertate — smulsă, la nevoe — alegerea nu e greu de făcut.

*

Care ar fi prescripţia Marelui Vasile pentru cei care — biruitori în lupta purtată împotriva uneltelor iadului — se întorc la biserică? Îmi îngădui să afirm, fără prea multă teamă, că aceşti viteji soldaţi vor trebui să suporte o . . . carantină spirituală. Nu ca ucigaşi; ci ca unii care sunt „manibus non puris". Înţelesul acestei măsuri trebue căutat dincolo de excelenţa faptei noastre de ultimă oară.

Ea — interdicţia — nu poate, dealtfel, constitui pentru un creştin o ofensă. În nici un caz.

GEORGE RACOVEANU

Din scrisul lui G. Wunderle

"Nu spunem nimic nou, când atragem atenţia asupra faptului că biserica răsăriteană, datorită tradiţiei ei tenace, a păstrat anumite elemente ale creştinismului primar în formă mai autentică de cum s'ar fi putut întâmpla aceasta în Apus, unde ritmul e mai activ şi, în general, evoluţia întregii vieţi mai accelerată. A scoate clar în evidenţă aceste elemente este desigur o mare misiune. De ea se leagă, numaidecât şi în chip firesc, celălalt scop: a desvălui întreaga faţă a atât de fals-cunoscutului, ba chiar desprețuitului creştinism răsăritean. Şi anume, nu pentru a descoperi aci trăsături înrudite, sau identice şi a se bucura anticipat de potrivirea care ar trebui să pregătească o cât mai apropiată unire a celor două, rupte una de alta, "jumătăţi de împărăţie" ale marei noastre Biserici, una, sfântă; ci, pe cât e posibil, a afla acele valori care ar putea fi de folos şi creştinismului occidental — cu toată pretenţia de sine a acestuia de a fi în posesia întregului adevăr —, dacă le examinează cu umilinţă creştină şi şi le însuşeşte cu creştinească bunăvoinţă. După cum în comunitatea lui Hristos trebue unul altuia sarcina să poarte, ca să plinească legea (Galat. 6, 2), tot aşa el trebue să se împărtăşească de roadele celuilalt, ca ele să-i slujească spre promovare şi împrospătare". (Die religiöse Bedeutung der ostchristlichen Studien. Dritte, erweiterte Auflage. Augustinus-Verlag, Würzburg, 1950. S. 10—11).

SPRE ZORILE VIITORULUI

Generaţia noastră a fost numită „generaţia disperării şi a neliniştei", fiindcă în frământările ei face impresia că se află pe marginea abisului pierzării. De altfel nici nu putea produce altceva decât „disperare" rătăcirea gândirii omeneşti printre norii abstracţiei „idealiste" şi mândria raţionalismului iluminist din secolul trecut.

De un veac şi jumătate s'au făcut toate încercările de a se scoate din rosturile vieţii publice şi private ideea de Dumnezeu şi întreg ansamblul principiilor morale propovăduite de creştinism. În locul lui Dumnezeu, fiinţă absolută, au fost „absolutizate" cele mai relative născociri. Omenirea a fost îndemnată să-şi pună încrederea absolută, rând pe rând, în „progres", în „ştiinţă", în „raţiune", în „naţionalism", în „politică", în „tehnică", în „materie". Nu se credea oare la începutul epocei noastre în zeiţa „raţiunii", nu s'au înălţat apoi imnuri libertăţii şi nu se credea mai ieri în mitul sângelui cu aceeaşi tărie cu care se crede azi în atotputernicia materiei?

Toate făgăduinţele profeţilor lumii moderne s'au transformat în iluzii, iar iluziile în durere şi durerea în disperare. Era fraternităţii şi a libertăţii promisă de crainicii revoluţiei franceze s'a concretizat în egoismul liberalismului capitalist. Libertatea plutocraţiei, fiind necontrolată de o normă dreaptă, a dus la desechilibrul social din care s'a născut inegalitatea şi antagonismul dintre clasele sociale. În loc de egalitate s'a ajuns la exploatarea maselor muncitoreşti, iar speculaţia idealistă şi-a schimbat obiectul dialecticei devenind materialism istoric şi teroare barbară.

Cam aceasta ar fi trista moştenire primită de generaţia noastră dela secolul ateismului şi anticlericalismului. O moştenire ideologică destinată prin însăşi natura ei să producă desorientare şi confuzie. Din tot ce i-a lăsat secolul luminii generaţia noastră nu s'a ales cu nimic altceva decât cu o dureroasă lecţie. A învăţat să nu mai dea crezare nici spiritualismului unilateral şi rău înţeles al idealismului şi nici gălăgiei produse de propaganda materialismului ateu.

Poate singurul avantagiu al oamenilor de azi este faptul că-şi dau, aproape toţi, seama de necesitatea unui echilibru, între elementele constitutive ale omului. Aşa se explică sbuciumul timpului nostru de a afla un far călăuzitor pentru a ieşi din furtuna autodistrugerii.

Această nelinişte a oamenilor de azi, pentru a afla valorile pierdute prin greşalele trecutului, este semnul lumii noui, care se iveşte. Nimeni nu ştie ce structură va avea ea, însă e sigur că în mare parte cursul istoriei depinde noi, de păcatele şi eforturile noastre. Suntem cu toţii responsabili de orientarea pe care o va lua lumea de mâne. De această responsabilitate îşi dau seama contemporanii noştri; de aceea au plecat cu atâta râvnă în căutarea călăuzei care să le îndrepte paşii pe drumul mântuirii. Pentru mulţi, în întunerecul ce ne înconjoară, nu există nici un fel de îndreptar şi călăuză. Deşi călăuza paşilor omenirii există din veşnicie, căci ea este însuşi cuvântul lui Dumnezeu care a luat natura noastră tocmai pentru a ne fi îndreptar şi călăuză vieţii.

Nu sunt decât două căi de ales: sau drumul arătat de Hristos, care se urmează numai prin acceptarea integrală a învăţăturii Lui, sau încadrarea în armata duşmanilor lui Dumnezeu. Ori ne îndreptăm spre zorii viitorului urmând lumina lui Hristos, ori ne prăbuşim în hăul întunecos al materialismului. Alegerea e în puterea noastră.

P. CÂRNAŢIU

CĂRŢI:

GEORG STADTMULLER:

Geschichte Südosteuropas, München 1950, Oldenburg-Verlag, pag. 527, DM 27.50.

Bine cunoscutul savant şi conducător al revistei „Leipziger Vierteljahrschrift für Südosteuropa" a publicat o sinteză a istoriei sud-est-europene, de mult aşteptată de specialişti. Imensul material a trebuit să fie concentrat pe spaţiul, relativ restrâns, de 500 pagini. Numeroase tabele cronologice, o bibilografie bogată, nu însă totdeauna completă, multe hărţi şi un registru analitic completează textul, scris în aşa fel, ca să poată fi înţeles şi de marele public. Astăzi, când glasul specialiştilor din ţările respective a fost înăbuşit, apariţia acestei lucrări, scrisă de o autoritate în materie, este cu atât mai bine venită. Păcat numai că expunerea suferă oarecum de o optică particularist occidentală, care acordă un spaţiu disproporţionat coloniştilor şi influenţelor germanice în Sud-Est şi este determinată de ambiţia de a reduce „ideologiile autohtoniste şi mitologiile naţionale" ale unei „pseudo-ştiinţe şoviniste".

Suprapreţuirea politicii istorice însă duce la neglijarea, într'o oarecare măsură, a fenomenului social cultural, cel mai caracteristic şi interesant pentru evoluţia acestui spaţiu de răscruce al devenirii europene, ale cărei centre de gravitate sunt fixate, în consecinţă, în bazinul panonic dela Dunărea mijlocie — teritoriul de formaţie al regatului medieval maghiar — şi la Marea Egeică — matca civilizaţiei elenice şi baza imperiului bizantin şi otoman. Este un punct de vedere ce condiţionează un plan care nu se deosebeşte prea mult de cel al vechilor istorii ale imperiului habsburgic şi otoman.

C. S.

Sever Pop:

GRAMMAIRE ROUMAINE,

Editions A. Francke S. A. Berne
X plus 457 pagini. (Publicată în colecţia: Bibliotheca Romanica, Series prima. Manualia et commentationes, IV).

LA APARITIA INDREPTARULUI

Dăm mai jos, în ordinea sosirii lor, şi — din lipsă de spaţiu — numai în parte, cuvintele prieteneşti primite cu prilejul apariţiei foii noastre:

Domnul General ION GHEORGHE:

"Îndreptarul" ne promite a fi o candelă, care nu numai să ne lumineze calea pe care vrem să mergem şi pe care n'am isbutit încă s'o găsim, dar să facă aceasta fără vorbe grele de răutate, nici de aspră dojană pentru greşalele noastre, ci cu blândeţe şi mângâere, aşa cum este raza de lumină a candelii de deasupra icoanei lui Hristos.

Ceea ce n'a reuşit încă să realizeze niciuna din publicaţiile româneşti de până acum: **— deşteptarea bunelvoinţe din noi pentru a ne înţelege mai lesne unii cu alţii şi a pune astfel un temeiu mai trainic sforţărilor noastre de viitor** — sperăm să facă "Îndreptarul", căci numai învăţătura creştinească are în ea puterea minunii.

Pentru aceasta, trebue să rămână el însuşi pe înălţimea plină de seninătate, lumină şi adevăr, pe care afirmă că vrea să se aşeze, încredinţându-se, el cel dintâiu, de frumoasa povaţă a lui Francis Bacon: "No pleasure is comparable with the standing upon the vantageground of truth."

Domnul Dr. DINU ADAMEŞTEANU:

"Ader, cu tot sufletul, pentrucă aţi judecat drept, iar dreptatea este a **trei** şi nu se opreşte la voi. Este prima dată când se vorbeşte aşa printre noi. Şi e bine aşa."

Domnul Profesor SEVER POP:

V'aţi propus, iubiţi compatrioţi, să aprindeţi focul sacru al spiritualităţii româneşti printr'o nouă vatră a scrisului românesc în exil, bazată exclusiv pe principiile credinţei creştine. E un gând demn de cea mai sinceră laudă. Însă în slujba acestui ideal etern veţi avea de înfruntat mari greutăţi, fiindcă veţi întâlni la fiecare pas egoismul omenesc şi dorul de mărire caracteristic indivizilor care mai cred că locul consfinţeşte pe om şi nu, cum e firesc, că omul şi faptele lui singure îi pot da drepturi în cadrul unei familii naţionale.

Paginele cele mai luminoase ale trecutului nostru naţional sânt cele care încresteazä fapte realizate prin cele mai mari sacrificii personale. Jertfa Meşterului Manole din balada populară a Mănăstirii Argeşului ar trebui să servească drept pildă tuturor celor care doresc sincer să contribue la refacerea ţărişoarei noastre **şi la punerea în noua ei temelie a învăţămintelor Mântuitorului.**

În măsura în care vă veţi strădui să cimentaţi unirea spirituală, pe baze creştine, a compatrioţilor din pribegie, voiu căuta să fiu, cu modestele mele puteri, alături de domniile voastre, fiindcă mi se pare că numai iubirea creştină, adevărată şi profundă e astăzi singura care mai poate să stârpească buruiana neînţelegerilor determinate de amarul pribegiei, şi să grăbească poate ziua mare când ne vom putea îmbrăţişa în ţara noastră liberă pe cei scumpi sufletelor noastre.

Cel de Sus să vă ajute şi să vă lumineze mintea pe calea aleasă! El vă va duce la izbândă numai dacă gândurile cu care porniţi la drum vor fi tot aşa de cristaline ca apa pârâiaşelor din Carpaţii noştri veşnic neuitaţi".

Domnul Dr. CONSTANTIN SASSU:

„Când scriu aceste rânduri, mă gândesc la mărturia solului suedez, venit în Transilvania, pe la mijlocul veacului al 17-lea, ca să încheie o alianţă cu mândrul Domn feudal al ţării din acea vreme.

O simplă întâmplare i-a dat putinţa să descopere, însă, crunta realitate, peste care se aşternuse de mult pătura sclipitoare a unor aşa zise libertăţi, care nu erau decât anumite privilegii pentru prea puţini.

În drumul său spre curtea princiară, a trecut şi prin Alba Iulia, unde a văzut mulţi ţărani români fereca̧ţi în lanţuri, care aşteptau să fie traşi pe roată. Uimit de ţinuta lor neînfricată, i-a întrebat dacă nu se tem de chinurile ce-i aşteaptă. La care, aceştia au răspuns: "Ce înseamnă suferinţă noastră faţă de jertfa Domnului Nostru Iisus Hristos?"

Credinţa neînfricată a acestor umili iobagi a fost puterea neînţeleasă care a ţinut neamul românesc în picioare, în vâltoarea atâtor primejdii.

Fie ca aceiaşi credinţă, exprimată odinioară cu atâta simplitate de cei aflaţi sub grea obidă, să fie tălmăcită astăzi, cu inimă curată şi minte luminată, pe înţelesul vremurilor noastre, în coloanele revistei ÎNDREPTAR, ca să rodească, spre binele nostru al tuturora, al celor care ne aflăm în trecere pe acest pământ, spre cinstea neamului nostru martirizat şi spre lauda Celui Nepieritor, dela care şi prin care toate se întâmplă în lume".

ANTOLOGHION SANSCRIT

Cânele a văzut o fată: „carne!" a zis, bătându-şi dinţii. Şi-şi priveau părinţii fata: „floare!" au zis, plângând, părinţii. Şi a văzut-o un călugăr: „bestie!" strigă ascetul. Un poet văzut-a fata: „înger!" a şoptit poetul. (Traducere de G. Coşbuc).

A apărut:

MIHAIL EMINESCU: Poesii — Vol. II
Ediţie de pribegie
subt îngrijrea Bibliotecii Române din Freiburg i. Br.

RASPUNSUL BISERICII

Pius XII-lea a proclamat oficial, în ziua de 1 Noemvrie 1950, într'o atmosferă de ne mai auzită sărbătoare, că trupul Preacuratei Fecioare Maria n'a văzut stricăciune după moarte, ci a fost ridicat la cer: privilegiu datorat neprihănirii sale sufleteşti şi prerogativei de a fi Maica Domnului.

Recunoaşterea solemnă a adevărului dinainte crezut ne-a amintit pietatea cu care se sărbătorea în ţară, la 15 August, Adormirea Maicii Domnului. Troparul acestei sărbători se adresează celei care "s'a mutat la vieaţă, fiind Maica vieţii"; irmosul zilei adaugă că ea "este şi după moarte vie"; iar condacul e o profesiune explicită de credinţă: "Pe Născătoarea de Dumnezeu ..... mormântul şi moartea nu o au ţinut; căci ca pe Maica vieţii la vieaţă o a mutat, cel ce a locuit în pântecele ei cel pururea fecioresc".

Pentru definirea dogmatică, Pius XII-lea s'a bazat pe nenumărate dovezi scoase din Sfinţii Părinţi (Sf. Andrei Cretanul, Sf. Gherman din Constantinopole, Sf. Modest Ierosolimitanul, Sf. Ioan Damaschinul, etc.), din tezaurul liturgic, din mărturiile teologilor de seamă (între care Grigore Palamă, Nicolae Cabassila, Gheorghe Scholarios, Petru Movilă în a sa "Confesiune Ortodoxă", etc.) şi în deosebi din învăţătura comună a Bisericii, orientată încă dela început în acest sens. E interesant de relevat că teologii apuseni care s'au specializat în cunoaşterea problemelor religioase din Răsărit au fost cei mai hotărîţi susţinători ai adevărului definit.

Urmând tradiţia patristică de a răspunde cu o formulare dogmatică erezilor care pervertesc dreapta - credinţă, Biserica a răspuns astăzi rătăcirilor materialiste de orice nuanţă — răspuns indirect, pornit din exigenţele credinţei —, afirmând, cu o energie rar întâlnită, primatul vieţii spirituale asupra materiei. Vrednicia sufletească a Preacuratei; — forţă spirituală — a hotărît pe veci destinul corpului său, ferit de stricăciune şi glorificat îndată după moarte.

Toţi cei care pun preţ pe valorile spirituale ale omului — indiferent de confesiune religioasă — se pot simţi solidari cu acest răspuns dat de Păstorul cel mai vrednic şi neînfricat al lumii creştine, care — înţelegând semnul vremilor şi puterea de pervertire a concepţiei de vieaţă marxiste — a ştiut să ia măsurile potrivite pentru consolidarea convingerilor, pe linia creştinismului autentic.

F. P

ADUNAREA EPISCOPILOR ORTODOCŞI DIN R. P. R. CATERISEŞTE . . .

Ziarele din ţară ne aduc ştirea că Sinodul, în sesiunea de toamnă (încheiată la 5 Octomvrie 1950) a întărit hotărîrile consistoriului spiritual al arhiepiscopiei Bucureştilor, Nr. 2199, 2200 şi 2201, prin care au fost caterisiţi următorii preoţi ortodocşi:

Preotul Florian GĂLDĂU "care şi-a însuşit sumele adunate din ofrandele credincioşilor în vederea construirii unei biserici în Parcul Jianu din Capitală".

Preotul Const. BURDUCEA "care a bătut pe un alt cleric în timpul serviciului religios, a săvârşit numeroase fraude în gestiunea parohiei şi a rănit cu revolverul pe o credincioasă".

Preotul Vasile LEU "care a fost condamnat în mod definitiv prin hotărîrea Nr. 1149 din 1942 a tribunalului militar, pentru înşelăciune şi furt calificat".

Cei trei distinşi clerici din exil, surprinşi pe calea dintre Ierusalim şi Ierihon, se pot felicita că nu li s'a pus în seamă omoruri, siluiri sau uneltiri de spionaj, după procedeul comunist!

De reţinut numărul ridicat al hotărîrilor consistoriului arhiepiscopiei: 2200! Bieţii preoţi!

DE-AŞA PROBĂ! . . .

D. Stanciu Stoian, ministrul cultelor în R. P. R. vrând să-i facă pe şefii cultelor din ţara cea nouă să . . . probăluiască libertatea de care ei nici nu-şi dau seama, le pune înainte următoarea mostră: „O probă de ceea ce poate să însemne libertatea reală, libertatea pentru popor (observaţi precizarea n. n.) o găsim într'un eveniment cultic (!) de o importanţă deosebită pentru ţara noastră, care a fost reîntregirea (!) Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal. În trecut, această întregire nu s'a putut face, pentru că poporul nu era liber să o facă" (v. ORTODOXIA, an. 1, nr. 1-2). Clar!

GURA PĂCĂTOSULUI

Într'un articol de propagandă pentru alegerea de deputaţi, arhimandritul Valerian Zaharia, înfierând blestemata veche-întocmire, scrie, negru pe alb: „Vechile stăpâniri dogmatizaseră principiul fals că numai elitele pot conduce soarta (!) ţării". Azi a venit vremea ca soarta (destinului!) să fie condusă de tot omul „indiferent de sex, de religie, de rasă, de grad de cultură". (Universul, din 1 Noemvrie 1950). Precum şi este! (Dealtfel, arhimandriţiei sale îi dă mâna să scrie aşa. Căci despre partea sexului: nu-i nici muiere şi nici nu-i om. Despre religie: odinioară era de religie ortodoxă; astăzi îi depravăslavnică. Despre rasă: iarna, de lână neagră; vara de borangic galben. Cât despre gradul de cultură: nici urmă de elitie).

MATURĂ CHIBZUINŢĂ

Ziarele ne aduc vestea că, Vineri 8 Decemvrie 1950, adunarea episcopilor, preoţilor şi mirenilor bisericii ortodoxe ruse din U.S.A. (biserică cu 297 parohii la un total de 300.000 suflete) a luat hotărîrea de a rupe „relaţiunile spirituale" cu biserica ortodoxă rusă din U.R.S.S., deoarece comunismul "caută să distrugă complet credinţa în Dumnezeu".

Abia în 8 Decemvrie 1950! Trebue să recunoaştem că hotărîrea bisericii ruse din America de Nord a fost luată după o neobişnuit de matură chibzuinţă. (Cumplită e puterea conştiinţei .... misiunii rusismului în lume!)

G. R.

MORT ÎN ÎNCHISOARE

La Aiud, în închisoare, şi-a încheiat viaţa pământească poetul Baladelor, RADU-GYR. Împlinise 45 de ani. Din aceştia, ultimii 17 îi trăise mai mult prin închisori. L-au îngropat „în cimitirul ocnaşilor, din afara oraşului".

L-AU „RETRAS" PE P. S. NICOLAE

"Tot cu unanimitate de voturi" — ne asigură ziarele din R.P.R. — sinodul a hotărît "punerea în retragere din oficiu" (la urma urmelor, aveau şi cerere scrisă şi subscrisă pentru asta) a P. S. Nicolae Popovici, episcopul Oradiei, "pentru motive de interes superior bisericesc şi din cauză de boală" (Motivele s'au întâmpinat). Cu suplinirea "până la alegerea unui nou episcop" a fost delegat P. S. Andrei Mager. Prinurmare, boala e fără leac: trebue om în loc.

"Retragerea" Părintelui Nicolae Popovici este ceadintâi; dar nu şi cea de pe urmă. Ea însemnează, pentru membrii sinodului, cunoscuta "tragere cu piciorul".

NU NUMAI CĂ, DAR O ŞI . . .

Comentând „două documente" în chestiunea libertăţii religioase în R. P. R., un oarecarele încheie:

„Este limpede, deci, pentru orice conştiinţă onestă, că forţa conducătoare a regimului nostru, pe linia ideologiei şi tacticei sale permamente, nu numai că garantează cea mai deplină libertate religioasă, dar o şi protejează împotriva oricăror încălcări, de ori unde ar veni ele". (ORTODOXIA, an I, Nr. 1).

De-ar garanta-o şi n'ar mai „proteja-o"!

PENTRU ÎNLĂTURAREA ORICĂRUI ECHIVOC . . .

Cu prilejul apropierii congresului mondial al „partizanilor" păcii sovietice P. S. Nicolae, Locotenent-Patriarh al bisericii ortodoxe din URSS, a ţinut să facă presei următoarele declaraţii:

„Biserica ortodoxă rusă este unită din punct de vedere spiritual cu întregul popor sovietic în năzuinţa sa spre o pace trainică şi îndelungată, spre o viaţă fericită şi plină de bucurii. Ea sprijină cu unanimitate politica externă stalinistă de pace, care s'a manifestat din nou prin declaraţia pentru înlăturarea primejdiei unui nou război şi pentru întărirea păcii şi securităţii popoarelor ,— declaraţie prezentată de delegaţia sovietică Adunării Generale a Naţiunilor Unite". (Universul din 10 Noemvrie 1950).

Superbă inconştienţă! De soarta acestei biserici va fi, oare, legată şi soarta bisericii ortodoxe româneşti? Căci se organizează un „sinod ecumenic" la Moskva: „sinodul VIII ecumenic". (Deschiderea o va face Împăratul Iosif Vissarionovici. „Ordinea desbaterilor" va fi lăsată pe seama lui Beriia. Va prezida viteazul Alexei. La slujba pogribaniei ideii de ecumenicitate vor lua parte şi şefii bisericilor sărace — în toate — ale Asiei Mici . .

G. R.

PROFESOR DR. GEORG WUNDERLE

În primăvara anului în curs a murit la Bad Wörishofen unul din cei mai adânci cunoscători şi mai hotărîţi admiratori ai pietăţii creştine răsăritene: Georg Wunderle, fost profesor de Apologetică la facultatea de teologie a universităţii din Würzburg. Profesorul Wunderle cunoştea vieaţa călugărească dela Athos şi multe din lucrările sale sunt închinate pietăţii răsăritului creştin. Sub conducerea sa a apărut cunoscuta colecţie: „Das östliche Christentum" (Augustinus-Verlag, Würzburg), seria veche 13 caete; seria nouă: 9 caete (10/11 în pregătire). Profesorul G. Wunderle moare în plină putere de creaţie, înainte de a-şi fi încununat opera vieţii sale de cercetător pe terenul psihologiei vieţii religioase.

DINU LIPATTI

Pianistul şi compozitorul de mare viitor, Dinu Lipatti, a murit în Elveţia, în vârstă de 33 de ani.

ACORD FERICIT

Din comunicatul publicat de ziarele din R.P.R. în ziua de 26 Octomvrie aflăm că sinodul bisericii ortodoxe române „a luat act de călătoria făcută anul acesta de Înalt Prea Sfinţitul Patriarh Iustinian şi de alţi membri ai Sfântului Sinod la Moscova, şi a ratificat — cu unanimitate de voturi — acordul încheiat între Biserica Ortodoxă Rusă şi Română, pentru desfăşurarea în comun a unei cât mai intense acţiuni în vederea apărării" ... a o mulţime de interese comune.

Sărmană Biserică, păstorită odinioară de oameni ca Teofil şi Ştefan, Teodosie, Antim Ivireanul, Grigore Dascălul, Teoctist, Macarie, Varlaam şi Veniamin; Ioan, Ilie, ori Şaguna!

Moskva! "Sfânta Moskvă" a teologuor ruşi din diaspora! "A treia şi cea din urmă Romă" a exaltării slavofile! Papă al acestei ultime Rome este viteazul Alexei, decorat de însuşi împăratul şi generalissimul său Iosif Visarionovici Stalin cu ordinul "Drapelul Roşu", pentru evlavia dovedită "în organizarea detaşamentelor de partizani bărbaţi şi femei" şi în formarea — împreună cu camarazii săi Serghei şi Nicolae — a „coloanei de tancuri Dmitri Donskoi", cu bani rezultaţi din vânzarea sfintelor vase "de aur şi de argint" ale bisericilor ortodoxe ruseşti. (v. ORTODOXIA, an I, No. 1, p. 141 şi No. 2-3, p. 245).

Ţarism, slavofilism, panpravoslavism, panateism = panrusism! Subt atâtea etichete, câtă nedesminţită unitate în urmărirea aceluiaşi ţel: luarea în stăpânire, înnecarea, înnăbuşirea omenirii în numele eminenţei unui spirit osândit să nu-şi afle nicicând odihna şi echilibrul, şi tocmai deaceea să se creadă în veşnică misiune de a salva spiritul european şi lumea! Vă amintiţi rechizitoriul pe care Mereshkowskij îl făcea Europei în 1921: „Ihr habt kaum am russischen Kelche genippt, und seid schon vergiftet. Und doch verlangt ihr noch immer nach diesem Kelch, — wie Kranke nach der Arznei oder wie Selbstmörder nach dem Gift. Ja, warum?"

Tristă autoamăgire! A fost odată o modă. Dar a trecut, ca orice modă. De-atunci s'au lămurit multe. "Potirul" nu mai află căutare. Asta nu-i împiedecă însă pe Ruşi să-şi îndeplinească .... misiunea. Şi deaceea când le cade în mână vreun biet popor (noaptea, pe fulgerătură; dimineaţa, când dă bură) îi deschid gura, cu cuţitul, şi-i toarnă înlăuntru conţinutul potirului". (Ca să-l mântue!).

G. Racoveanu

Arestarea Arhiepiscopului Beran

În ziua de 10 Decemvrie c. a fost arestat şi transportat spre necunoscute locuri Arhiepiscopul catolic de Praga, Iosif Beran.

L-au ţinut mai bine de un an închis în locuinţa sa şi păzit de orice contact cu lumea, fiindcă impresia lăsată de condamnarea Cardinalului Mindszenty a fost prea profundă şi a scăzut prea mult valoarea acţiunilor comuniste pe piaţa internaţională, pentru a încerca concomitent încă o lovitură similară.

Dar de atunci a trecut timp şi au urmat fără răgaz evenimente grave: Berlinul, China, Indochina, Coreea...... Cine să se mai preocupe astăzi cu aceeaşi trepidaţie de sfârşitul tragic al unui singur om?

Încă nu ştim dacă au tocmit martorii şi au adunat uneltele pentru stoarcerea "mărturisirilor spontane" în cadrul unui proces de mare succes, sau dacă au pregătit cealaltă cale pe care se dispare în tăcere şi fără urme. Oricare ar fi sfârşitul, noi însă ştim că Preasfinţitul Beran, „urmând patimilor lui Hristos şi cu inimă voioasă bând păharul lui", s'a făcut deacum "părtaş şi împreună moştenitor al gloriei" pe care o merită toţi cei care nu s'au plecat în faţa uneltelor întunerecului.

F. P.

PENTRU CEI DIN ÎNCHISORI

Astăzi când lipsa de vrednicie a episcopatului ortodox din ţara robită -episcopat mai mult nou, decât vechiu- îndeamnă pe cei deprinşi a judeca cu grăbire să acuze ortodoxia românească de nevrednicie, se cuvine să ne aducem aminte că în temniţele şi lagărele româneşti zac câteva sute de preoţi de mir, de călugăriţe şi călugări ortodocşi, alături de fraţii lor uniţi cu Roma. Clericii aceştia -mai toţi tineri- de s'ar fi plecat şi ei înroşitei stăpâniri, n'ar fi fost aruncaţi în închisori: lor nu li s'a cerut nici să se desprindă de trupul în care se aflau. Dar stăpânirii care -luptând împotriva lui Dumnezeu- nu poate fi dela Dumnezeu, ei nu i s'au plecat. Martiriul acestor clerici spală obrazul, cinstit, al unei biserici pe care nevrednicia unor ierarhi dintr'un anumit moment al istoriei naţionale l-a pătat, fiindcă n'au înţeles să fie păstori; ci năimiţi.

G. R.

A MURIT MITROPOLITUL SERAFIM

În München-Solln s'a stins mitropolitul rus, în exil, Serafim.

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacţia şi Administraţia: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38, DEUTSCHLAND, US-ZONE.